

Oponentský posudek bakalářské práce Petra Voráčová: Pastorační práce v ICF Praha

Autorka si vybrala téma, které vychází z její osobní angažovanosti v rámci International Christian Fellowship (ICF), a osobního zájmu o pastorači. V práci pak představuje jak toto společenství, tak i celou problematiku pastorače.

Cílů práce autorka stanovila hned několik: „představit pojem pastorače a zdůraznit význam Bible jako východiska pro každodenní život v pastorační praxi“, tak „představit pastorační práci ICF“ a konečně „zjistit, zda věřící v této církvi opravdu mají osobu, na kterou se mohou obrátit v případě, že mají nějaký problém“ (9). Tím je ovšem již naznačeno, že pastorače se týká hlavně řešení životních problémů, což není zdaleka jediný úkol pastorače.

Diplomantka k vytčenému cíli zvolila poměrně zřetelnou strukturu – od představení pojmu pastorače a vybraného konceptu pastorače, přes představení ICF, ke konkrétní podobě pastorače v ICF, což je v závěrečné části doloženo dotazníkovým šetřením.

První část (11-32), poměrně rozsáhlá, je věnována pojmu a pojetí pastorače, člení se na menší celky, popisující jak pojem sám, tak popisující důležité aspekty. Autorka se při tom opírá o osvědčené a klasické zdroje (A. Křišťan, A. Opatrný). Funkce pastorače představuje a rozvíjí na pozadí konceptu E. Larteyeho, který je blízký pojetí ICF (26).

Jestliže autorka konstatuje, že se v úvodní části „stručně zabývala definováním pojmu pastorače, jeho historickým i biblickým pozadím“ (14), pak musíme žet konstatovat, že první sice vcelku splnila, ale o historickém a biblickém pozadí podává zprávy v podobě jednoho citátu, tedy zcela náhodně a naprosto banálně. A je otázkou, jakou funkci tento úvod vlastně má. V další části se již více pokouší formulovat některé biblické inspirace, takže pastorače již není jen řešení problémů, ale má blízko k budování církve (16nn). K osobě pastýře autorka čerpá inspirace u základních biblických textů, které mluví o pastýřích, stádu, ovcích atd. Škoda, že k této části práce nevyužila bohaté literatury biblických slovníků a komentářů, které jsou přístupné i v češtině. Zda je z J 21,15-17 možno vyvodit, že se pastor má starat o vztah k Bohu nejen u druhých lidí, ale i o svůj (21), je zajímavá otázka, kterou autorka může vyložit u obhajoby.

Kapitola „Pastorační koncept“ (22nn) je zpracována jako referát z knihy A. Křišťana. Podobně je tomu s kapitolou „Funkce pastorače“ (26nn). To je zcela v pořádku, neboť je dobré v pluralitě moderních konceptů nalézt ten, který teologicky i jinak vyhovuje danému prostředí, potřebám atd. Tuto individuální stránku autorka zmíní s ohledem na potřeby a charakteristiku ICF (32). Představení tohoto konceptu podle autorky tvoří jeden z cílů práce, a tak se mu věnuje podrobněji. Žel, pokud jsem něco nepřehlédl, již nikde se nevěnuje diskusi či kritickému porovnání dvou konceptů, které představila – koncept podle A. Křišťana a koncept podle ISC, resp. E. Larteyeho. I to tedy může být předmětem rozhovoru u obhajoby. Příkladem by mohla být otázka antropologie. Na str. 24 ji autorka považuje za „základní prvek“ pastoračního konceptu. Jakou antropologii zastává ICF s ohledem na termín „zdraví“, který autorka užívá poměrně často?

Jak již zmíněno, autorka vícekrát uvádí blízkost pastoračního konceptu E. Larteyeho k pojetí ICF. Bylo by tedy jistě možné očekávat, že bude tento koncept kriticky reflektován ve vztahu k praxi společenství ICF, nebo alespoň bude uvedeno, kde a jakým způsobem se o něj pastorační spolupracovníci opírají, jaká je s ním zkušenost, kde mu nedostačují, co musí konat jinak atd. Žel, i v této oblasti práce postrádá hlubší promyšlení tématu v jeho celku a vzájemné provázanosti. Spíše se v části věnované ICF opět setkáváme hlavně s popisem života tohoto společenství, což je samo o sobě samozřejmě zajímavé a cenné.

Poslední, čtvrtá kapitola se věnuje dotazníkovému šetření, které má dokreslit realitu pastorační práce v ICF (53-59). Autorka se v této části již obešla bez jakékoliv teorie, ačkoliv metody sociologického výzkumu jsou důležitou součástí studia sociální práce. „Dotazníkové šetření... lze považovat za kvantitativní“ (53). To, ano, to patří k charakteristikám zvolené metody. Ale jakým způsobem autorka data zpracovávala? Podle jaké metodiky? Je škoda, že zřejmě se příliš nepodržela Zásad pro zpracování výzkumu v bakalářských pracích na ETF¹, neboť sice v příloze lze nalézt pěkně zpracované barevné grafy, ale nikoliv celý dotazník, nebo například seznam příloh. Ve vlastním textu nechybí souhrn zjištěných poznatků a jakýsi závěr (58n), obávám se však, že zcela chybí jakákoliv „diskuze“.

diskuze však chybí i před samotným závěrem celé práce (60n), který je již jen rekapitulací jednotlivých kroků. Ústí do potvrzení počáteční hypotézy, že „pro zdravý život církve a lidí v ní je klíčové se pastýřsky starat jedni o druhé“ (60). To je výsledek samozřejmě důležitý, ale bylo by jej dobré ještě kriticky promyslet na pozadí teorie, kterou autorka představila na poměrně rozsáhlé ploše své bakalářské.

Práce s literárními zdroji je poněkud chaotická. Tím, že se autorka vyjadřuje mnohdy zobecňujícím stylem („Všichni lidé... musí čelit různým úskalím“, 9), ji možná svedlo k tomu, že i s literaturou pracuje tímto způsobem. Citáty slouží k rozvíjení jejích myšlenek, mnohde není zřejmé, zda jde o citáty (13⁸; 13⁹, 18²⁰ a na mnoha dalších místech v celé práci, zejména tam, kde jde o „referáty“ – 22-32), nebo vlastní parafráze. Graficky je to vůbec komplikované - některé citáty jsou kurzívou, jiné sice běžným písmem, ale také v uvozovkách, najdeme však i řešení originálně kompromisní – uvozovky jen na konci věty (14¹¹). Žel, způsob užívání literatury a zpracování tématu nevzbuzuje dojem, že by šlo o osvědčení dovednosti základů vědecké práce, ani o hlubokou reflexi a argumentaci, která se i od bakalářské práce očekává.

Přes tyto značné výhrady práci k obhajobě doporučuji. Avšak z důvodů, které jsou výše zmíněny – nedostatečné vedení diskuse, práce se zdroji a nedostatky v dokumentaci výzkumné části, nedoporučuji hodnocení lepší než „E“.

Ladislav Beneš, Dr.
Katedra praktické teologie UK ETF

V Praze 26. 1. 2018

¹ http://www.etf.cuni.cz/studium/Zasady_vyzkum_2014.pdf